

Waterambacht Leiden

Blue Deal Leiden Waterstad

Waarom een Blue Deal?

Er ligt een uitgebreid stelsel van waterwegen in en om Leiden dat in het verleden gegraven en verbeterd werd voor de aan- en afvoer van water en het voor vervoer van personen en goederen. Water en de waterwegen leveren een unieke bijdrage aan het leefklimaat in de stad in de meest ruime zin en aan een klimaatneutrale en biodiverse toekomst. Het Waterambacht Leiden (WAL) is een organisatie (burgerinitiatief) die zich inzet voor het behoud en de versterking van het open water in Leiden. Het WAL denkt dat de potentie van het water beter benut kan worden als mensen en organisaties meer betrokken worden. En wel bij het samen benutten van de mogelijkheden die het vele water in Leiden en omgeving bieden. Wij willen die samenwerking stimuleren door het initiatief te nemen om de verschillende partijen te laten komen tot de Blue Deal Leiden Waterstad.

Wat is de Blue Deal Leiden Waterstad?

De Blue Deal Leiden Waterstad is een door alle bij het water in Leiden betrokken partijen gedeelde overeenkomst. Met hierin uitgangspunten en plannen over hoe nu en in de toekomst met het water in Leiden om te gaan. Het gaat zowel om de rol van het water in de Leidse binnenstad, als ook in de andere wijken van Leiden en in de regio. Het gaat ook om de ruimtelijke mogelijkheden van het water en de samenhang tussen grond- en oppervlaktewater.

Hoe komen we tot een Blue Deal Leiden Waterstad?

We benaderen alle partijen die bij het Leidse water betrokken zijn en willen met hen uitgangspunten en plannen van de Blue Deal Leiden Waterstad identificeren en formuleren. We streven er naar deze Blue Deal met alle betrokkenen te bespreken en te concluderen op een in oktober 2021 te organiseren symposium.

Betrokken partijen, als betrokken partijen zien we onder meer:

1. Leidse politieke partijen
2. Gemeente, HH Rijnland en provincie
3. Burgers en wijkverenigingen
4. Onderwijs en Onderzoek (Naturalis, Universiteit Leiden)
5. Woningbouwverenigingen
6. Natuur- en Milieueducatie-instellingen in Leiden (waaronder Kinderboerderij)
7. Energiebedrijven
8. Leiden Marketing / Centrummanagement
9. Waterleveringsbedrijven
10. Singelpark

Mogelijke inhoud van de Blue Deal Leiden Waterstad.

We streven er naar de inhoud van de Blue Deal te laten invullen door de betrokken partijen. Wij geven hieronder belangrijke hoofdpunten weer met telkens enige voorbeelden van een verdere uitwerking en invulling.

A. Veilig en schoon water, waar naast varen ook ander recreatief gebruik van het stadswater mogelijk is:

1. Voorbeeld: organiseer jaarlijks een 'Singel Zwem' rond de binnenstad (als variant op de Singelloop), organiseer sup-, roei- en kanowedstrijden en wanneer mogelijk schaatstochten;
2. Voorbeeld: maak bij de parken afgezonderde stukken waar kleine kinderen (met ouders) kunnen pootjebaden en ondiep zwemmen;
3. Voorbeeld: maak een stadswemgelegenheid, zoals die er eind 19e en begin 20e eeuw bij het Blekerspark nog was.

B. Het optimaliseren van de rol van het water bij de klimaatadaptatie door met inwoners en bedrijven te verblauwen en ontstenen:

1. Voorbeeld: maak een twintigjarenplan (Basisrioleringsplan) om de nog bestaande gemengde rioolstelsels in Leiden te vervangen door gescheiden stelsels voor afvalwater en hemelwater;
2. Voorbeeld: vergroot mogelijkheden voor waterberging bij hoosbuien en droogteperioden. En wel door in parken voor omliggende wijken waterpartijen te creëren, door het flauwer maken van oevers om de bergingscapaciteit van watergangen te vergroten. Ook door voorzieningen te treffen voor waterberging in de bodem en onder gebouwen en op daken, in combinatie met zonnepanelen;
3. Voorbeeld: maak meer overhangend groen bij sloten en singels om opwarming van het water in de zomer te temperen,
4. Voorbeeld: maak op pleinen, middenbermen van straten ruimte voor open waterplekken en fonteinen;
5. Voorbeeld: stimuleer, bv. door een subsidieregeling, om steen in tuinen te vervangen door planten en bomen, en het gebruik van regentonnen.

C. Het stimuleren van (emissievrij) transport voor personen en goederenvervoer over water van, naar en binnen de stad en omgeving:

1. Voorbeeld: sluit nieuwe wijken aan op open en verbindend water met Rijn, Vliet en Haarlemmertrekvaart (Nieuw Leyden, Lammenschans, Bioscience Park, Rijnfront maar ook Nieuw Rijngeest, v.m. Vliegveld Valkenburg, Rijnsburg en Katwijk);
2. Voorbeeld: start met provincie Zuid-Holland een reguliere waterbusdienst over de Rijn tussen Katwijk en Alphen a/d Rijn (naar analogie Rotterdam-Drechtsteden), waaronder een OV-boot op de Rijn van Katwijk naar de Leidse binnenstad;

3. Voorbeeld: stimuleer aan- en afvoer met elektrische schepen over water als onderdeel van een stadsdistributiesysteem; zet overslagplaatsen op voor transport over water naar binnenstad;
4. Voorbeeld: voer het vuilnis over het water af, zet een vuilophaalservice met containers in de oevers op.

D. Creëren van nieuwe vaarwegen, het wegnemen van obstakels in en het vrij houden van bestaande watergangen. En wel voor een vrij vervoer uit de regio naar de Leidse binnenstad en binnen de Leidse binnenstad:

1. Voorbeeld: maak Kort Rapenburg weer open en doorvaarbaar;
2. Voorbeeld: herstel de verbinding tussen Haarlemmertrekvaart en Rijn door opengraven Lange Mare en verhogen Goudenbalbrug;
3. Voorbeeld: maak de Maresingel doorvaarbaar ter plaatse van de dam bij de Lichtfabriek;
4. Voorbeeld: maak de boezemwatergangen in Leiden Zuid-West doorvaarbaar (hogere bruggen, weghalen van duikers en vervangen door bruggen);
5. Voorbeeld: realiseer nieuw water in bestaande wijken zoals Leiden Noord en nieuwe wijken zoals in Valkenburg, de toekomstige wijk Valkenhorst.

E. Het versterken van de beleving van het water en de grachten in de stad voor inwoners en bezoekers:

1. Voorbeeld: maak de kades langs grachten vrij van parkeerplaatsen zoals het Rapenburg en singels en organiseer vervangende parkeerruimte in de nieuwe parkeergarages (voor vergunninghouders tegen straattarief);
2. Voorbeeld: maak: Rapenburg, Oude vest/Oude Singel en Herengracht parkeervrij;
3. Voorbeeld: wees zeer terughoudendheid met nieuwe terrasboten, water moet zichtbaar blijven;
4. Voorbeeld: zet wandel- en vaarroutes uit langs en op het water; plaats informatieborden langs de waterkant.

F. Ontwikkelen en behouden van kennis over 'Water in Leiden' en het inschakelen van inwoners daarbij:

1. Voorbeeld: stimuleer Citizens Science, d.w.z. de levering door burgers van informatie over van (on)gewone situaties, zoals verdroging, wateroverlast, vaargedrag, (naar analogie van Citizens Science projecten van Amsterdam / Amstel, Gooi en Vecht);
2. Voorbeeld: ontwikkel een Blauw Huis, d.w.z. een ontmoetingsplek voor waterkennis en -(re)creativiteit (bv. in de kantoorruimtes in de Zijlpoort, ondersteund door de horeca die in de poort zit);
3. Voorbeeld: zet een kenniscentrum op met zoveel mogelijk expertise over water in brede zin van overheden en organisaties met deskundigheid;
4. Voorbeeld: ontwikkel een lespakket 'Water in Leiden' over water in de stad in heden, verleden en toekomst voor scholieren i.s.m. bv. NME-organisaties, HVOL, Waterambacht Leiden, HH Rijnland.

G. Invoeren van een watertoets bij alle infrastructurele projecten om kansen te vinden en schadelijke situaties te voorkomen:

1. Voorbeeld: bezie welke instellingen/overheden ervaring hebben met een watertoets en wat daarvan te leren is;
2. Voorbeeld: voer een watertoets uit op nieuwe plannen zoals de 'Agenda Autovrije Binnenstad' en de 'Omgevingsvisie 2040';
3. Voorbeeld: deel met HH Rijnland de ervaringen van hoe gemeentes met water en klimaatverandering omgaan (bv. welke maatregelen en voorzieningen ze treffen, zoals verbinden van doodlopende watergangen, verwijderen van duikers, enz.).

Actieplan 2021-2025

1. Voorjaar en zomer 2021: overleggen met betrokken partijen
2. 27 oktober 2021: symposium
3. Najaar 2021: uitwerken en bepalen resultaten symposium
4. Begin 2022: opzetten